

Natuurtoets

Beekherstelproject Kwistbeek

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN tbv
uitvoeringsprojecten

projectnummer 435332
definitief revisie 00
1 maart 2019

Natuurtoets

Beekherstelproject Kwistbeek

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN tbv uitvoeringsprojecten

projectnummer 435332

definitief revisie 00
1 maart 2019

Auteurs

J.M. Kooijman

Opdrachtgever

Waterschap Limburg
Postbus 2207
6040CC Roermond

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave

11/3/19

beschrijving revisie 00

definitief

goedkeuring

A.J.C. van Beek

vrijgave

W.A. Matla

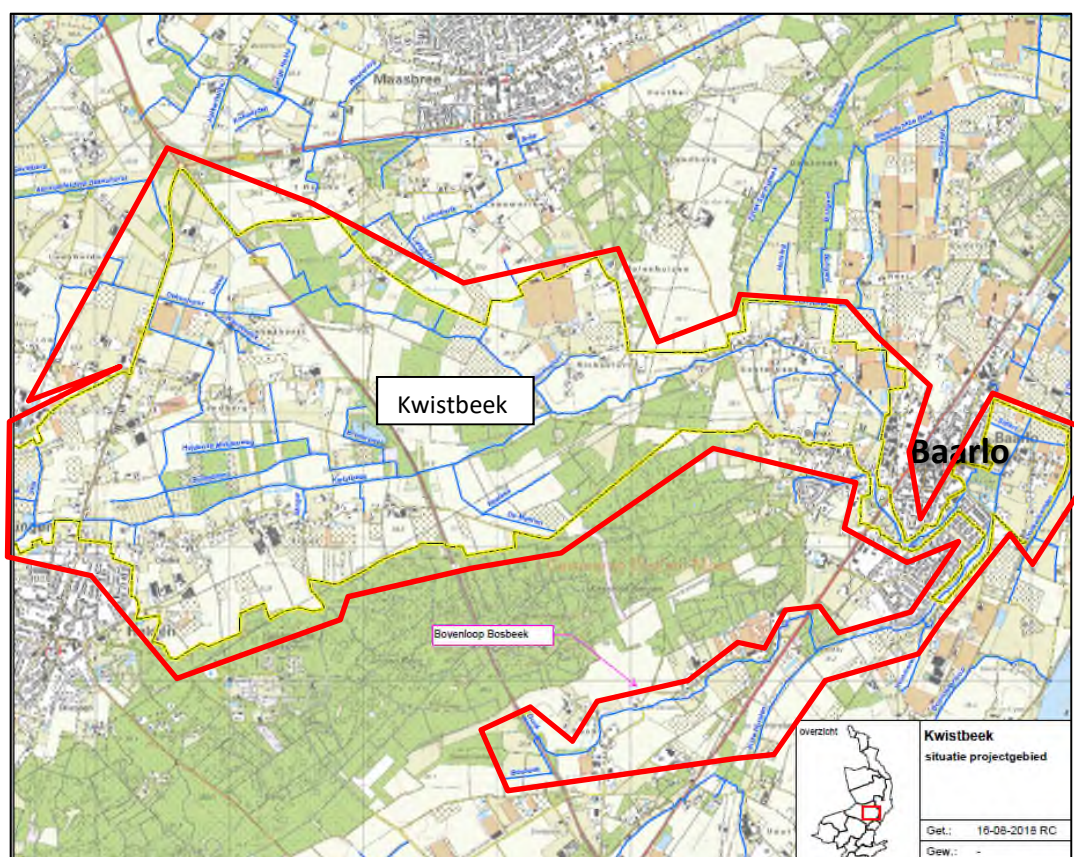
Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Projectvoornemen	2
1.3	Planning werkzaamheden	2
1.4	Doel en onderzoeksvragen	2
1.5	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Soortbescherming	3
2.3	Gebiedsbescherming	4
2.3.1	Natura 2000	4
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	5
2.3.3	Bescherming van houtopstanden	5
3	Methodiek	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Bureauonderzoek	6
3.3	Terreinbezoek	7
3.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject	7
4	Resultaten	8
4.1	Gebiedsbeschrijving	8
4.2	Beschermde soorten	9
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	9
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	10
4.2.3	Vogels	11
4.2.4	Zoogdieren	12
4.2.5	Amfibieën	15
4.2.6	Reptielen	15
4.2.7	Insecten – dagvlinders	17
4.2.8	Insecten – libellen	17
4.2.9	Vissen	17
4.2.10	Samenvatting beschermde soorten	18
4.3	Beschermde gebieden	18
4.3.1	Bescherming van houtopstanden	20
5	Toetsing	21
5.1	Effectbepaling project	21
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	21
5.2.1	Vogels	21
5.2.2	Zoogdieren	23

5.2.3	Vissen	25
5.2.4	Insecten	25
5.3	Effecten op beschermde gebieden	26
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	26
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	26
5.3.3	Bescherming van houtopstanden	27
6	Bronnen	28

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Begrenzing van de projectgebied (rood omlijnd). Bron: Waterschap Limburg, 2018.

Conclusies en advies

Waterschap Limburg in samenwerking met AnteaGroup is voornemens een beekherstelproject uit te voeren in het stroomgebied van de Kwistbeek te Panningen en Baarle (gemeente Peel en Maas). Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het projectgebied is NNN-gebied aanwezig. Er komen geen beschermde N2000-gebieden voor binnen de invloedssfeer van het projectgebied. Er is zowel van indirecte als directe aantasting van Natura 2000-gebieden dan ook geen sprake. (Significant) negatieve effecten op Natura2000 zijn uitgesloten. Er is daarom geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing op Natura2000. Zie ook Tabel 1.

Wel is NNN-gebied aanwezig in het projectgebied. Voor een NNN-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNN-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan. In de plannen dient rekening te worden gehouden met toetsing op de mogelijke aantastingen van de wezenlijke waarden en kenmerken van aanwezige natuurbeheertypen. Bij een waarschijnlijke aantasting dienen vervolgstappen genomen te worden die in lijn zijn met de Spelregels van het Natuurnetwerk Nederland. Op dit moment is het nog niet duidelijk of effecten op het NNN zullen optreden. Zie ook Tabel 1.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Nee	Ja
Effecten?	Nee	Ja, mogelijk ruimtebeslag en aantasting wezenlijke kenmerken en waarde.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee	Compensatieplan / afstemming Bevoegd gezag.
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Onduidelijk, maar vermoedelijk staat het NNN de uitvoerbaarheid niet in de weg.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- *Vogels – Algemeen voorkomende broedvogels en vogels met een jaarrond beschermd nest;*
- *Zoogdieren (Bever, eekhoorn en vleermuizen).*

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Vogels met een jaarrond beschermd nest Grote gele kwikstaart Steenuil	Mogelijk	Ja	Mogelijk, wanneer in jaarrond beschermde nesten worden verstoord of aangetast.	Ja, indien jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.	Nader onderzoek in de periode maart – juli naar grote gele kwikstaart. Steenuil na afstemming boomkap.
Algemeen voorkomende broedvogels	Ja	Nee	Nee, indien in gebruik zijnde nesten niet worden aangetast.	Nee	Werken buiten broedseizoen of gebied broedvogelvrij houden.
Zoogdieren Bever	Ja, twee burchten en leefgebied aanwezig.	Ja	Ja, wanneer werkzaamheden in het leefgebied van de bever plaatsvinden.	Ja	Nader onderzoek volgens Kennisdocument BIJ12.
Zoogdieren Eekhoorn	Mogelijk in boomholtes.	Nee, wel nadere inspectie.	Mogelijk, wanneer in gebruik zijnde boomholtes worden verstoord of aangetast.	Mogelijk, indien in gebruik zijnde boomholtes aanwezig zijn.	Boomholte inspectie, na afstemming boomkap.
Zoogdieren Vleermuizen	Mogelijke verblijfplaatsen in boomholtes en kieren.	Ja, invulling van het onderzoek is afhankelijk van de maatregelen.	Mogelijk, wanneer essentiële verblijfplaatsen en/of leefgebied worden verstoord of aangetast.	Mogelijk, wanneer essentiële verblijfplaatsen en/of leefgebied worden verstoord of aangetast.	Nader onderzoek volgens vleermuisprotocol 2017. Invulling na afstemming werkzaamheden.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig

vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Bescherming houtopstanden

De afstemming omtrent de boomkap zal leiden tot een advies over de maatregelen vanuit de bescherming Houtopstanden uit de Wet natuurbescherming. Bomen binnen de bebouwde kom, kleiner dan een bosschage van 1000m², welke geen onderdeel uitmaken van een bomenrij van meer dan 20 bomen, vallen hierbij onder de gemeentelijke APV. Bomen buiten de bebouwde kom Houtopstanden vallen onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. Hiervoor dient een melding te worden gedaan bij het bevoegd gezag (Provincie Limburg).

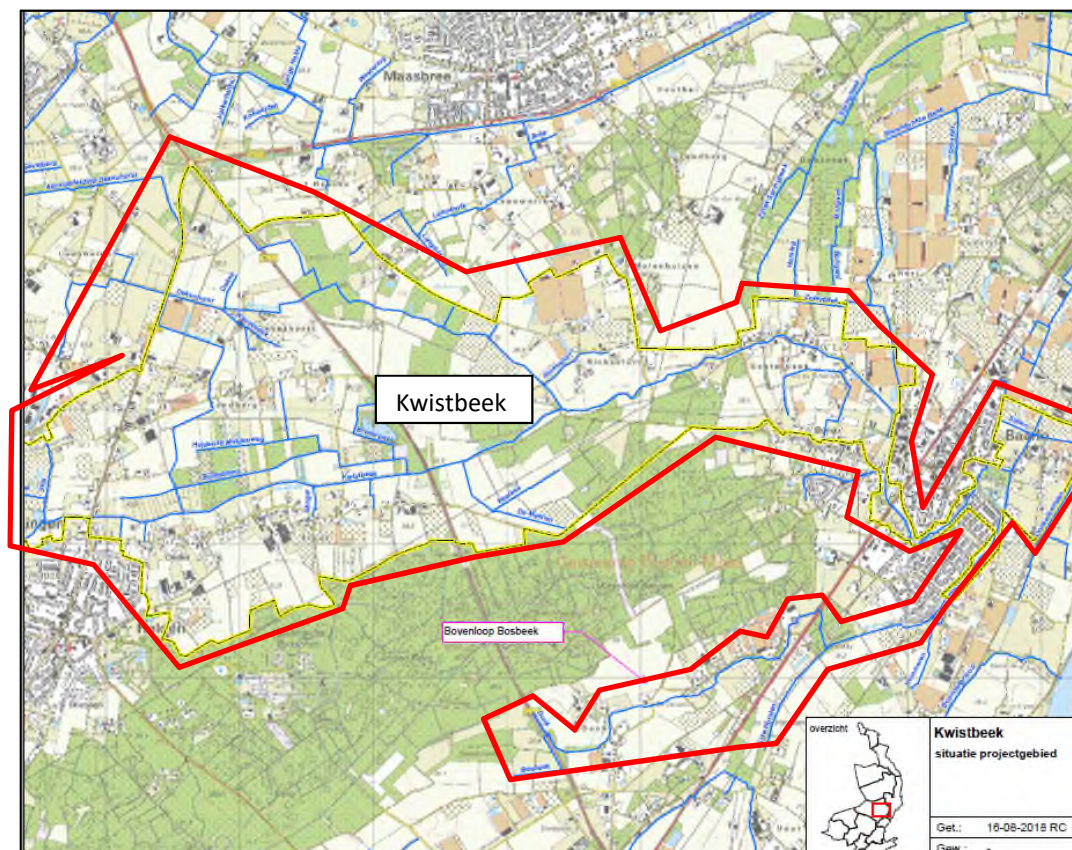
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Limburg in samenwerking met AnteaGroup is voornemens een beekherstelproject uit te voeren in het stroomgebied van de Kwistbeek te Panningen en Baarle (gemeente Peel en Maas).

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

In Figuur 1.1 is de ligging van het projectgebied weergegeven, het betreft de Kwistbeek, de Bosbeek en de directe omgeving van de beek.

Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied (rood omkaderd). Het betreft de Kwistbeek, de Bosbeek en de directe omgeving om de beken. Bron: Waterschap Limburg, 2018.

1.2 Projectvoornemen

De wens van het waterschap is om oude meanders mogelijk te herstellen in het landschap rondom de Kwistbeek. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de stroomsnelheid van het water en de hoeveelheid water dat in de beek moet blijven. Via meanderen kan de stroomsnelheid mogelijk worden verlaagd om meer water te houden in de beek. Ook ligt er een opgave voor natuur om de beek zodanig in te richten dat deze een kwaliteitsimpuls krijgt om meer kansen te bieden voor biodiversiteit. Vanuit ecologie ligt er ten aanzien van vismigratie een knip bij kasteel Baarlo. Vanuit de Maas kan optrek plaatsvinden tot aan kasteel Baarlo. Meer bovenstrooms wordt bekeken of stuwen eruit kunnen of vismigreerbaar kunnen worden. Echter, er is sprake van algemene doelen en soorten. Vismigratie ter plaatse is geen doel op zich.

Het hoofddoel van het project Herinrichting Kwistbeek is een verbeterd en toekomstbestendig beekstelsysteem. Daarvoor zijn de gebruiksfuncties (agrarisch, natuur, wonen en infra, recreatie, cultuurhistorie), de klimaatveranderingen en de hydrologische en ecologische eisen voor een optimale watersysteeminrichting essentieel. De hydrologie van het beekstelsysteem en de daarop afvoerende bebouwde gebieden en waterlopen is leidend voor het behalen van waterdoelen. Het beekstelsysteem wordt zodanig ingericht, dat deze toekomstbestendig is en voldoet aan de doelstellingen vanuit de KRW, het POL en de normering uit het NBW. Bij deze uitwerking worden de functies zoals de af- en ontwatering van de landbouw, de natuur en recreatie, de landschappelijke inpassing, beheer- en onderhoudbaarheid en de wensen vanuit het omgeving uiteraard niet uit het oog verloren.

1.3 Planning werkzaamheden

De planning van de werkzaamheden is vooralsnog onduidelijk.

1.4 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.5 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur netwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of

nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de

---

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het ‘nee, tenzij’- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

2.3.3 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom (Boswet) en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare). De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets. Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel C en D in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2013-2018 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlanten. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 22 november 2018 is vanaf circa 08:30 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecoloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 11 C°. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied te voet belopen.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied ligt ten westen van Baarlo en de Maas, en ten oosten van Helden (gemeente Peel en Maas, Provincie Limburg). Het projectgebied omvat de Kwistbeek, de Bosbeek en de directe omgeving om de beek. De Kwistbeek stroomt door Baarlo door stedelijk gebied en heeft hier steile oevers en weinig begroeiing. Meer ten westen van Baarlo stroomt het door natuurlijk gebied, omringd door een landbouwkundige omgeving. Op veel plekken staan oude bomen en biedt het bosrijke landschap veel beschutting op de beek. De beek wordt gebruikt door de bever waardoor regelmatig verschillen in waterdiepte kunnen ontstaan door de bouwwerken van deze dieren. Het Langhout bos is daarnaast een bijzonder stukje natuur met hoog- en laagveenbossen. De Bosbeek is gelegen langs woningen en stroomt door landbouwgronden en langs beboste gebieden. De steile oevers zijn ook hier niet heel soortenrijk, maar de aanwezigheid van bevers is hier opvallend.

In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het projectgebied.

Figuur 4.1. Impressie van het projectgebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2013-2018).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zoogdieren	Bever		X	
	Das			X
	Eekhoorn			X
	Steenmarter			X
	Vleermuizen**			
	Waterspitsmuis			X
	Wild zwijn			X
Amfibieën	Alpenwatersalamander			X
	Boomkikker		X	
	Rugstreepad		X	
Reptielen	Hazelworm			X
	Muurhagedis		X	
	Levendbarende hagedis			X
	Zandhagedis		X	
Insecten – Dagvlinders	Bruine eikenpage			X
	Grote vos			X
	Kleine ijsvogelvlinder			X
	Spiegeldikkopje			X

Insecten - Libellen	Gewone bronlibel			X
	Rivierrombout		X	
Vissen	Beekprik			X
	Elrits			X
Planten	Muurbloem			X
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

** Vleermuizen: *franjestart*, *gewone dwergvleermuis*, *gewone grootoorvleermuis*, *grijze grootoorvleermuis*, *laatvlieger*, *rosse vleermuis*, *ruige dwergvleermuis* en *watervleermuis*.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van biotoopkenmerken en soortspecifieke eisen, is het voorkomen van een aantal diersoorten binnen het projectgebied uit te sluiten.

Langs de Kwistbeek zijn geen grote horsten of nesten aangetroffen van vogels met een jaarrond beschermd nest. Effecten op boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, sperwer en wespindief zijn uitgesloten. Daarnaast gaan als gevolg van de werkzaamheden geen gebouwen verloren en kunnen effecten op gierzwaluw, huismus, kerkuil en slechtvalk worden uitgesloten.

Langs de beek en de directe zone hier om heen zijn geen grote burchten gevonden van dassen. De das gebruikt het gebied mogelijk wel als foerageergebied, maar beschermde verblijfplaatsen van de das zijn uitgesloten.

De open, doorlopende beek bevat geen geschikt habitat voor de boomkikker. Boomkikker is uitgesloten.

Het vochtige biotoop in en om de Kwistbeek is ongeschikt voor muurhagedis en zandhagedis. Beide soorten komen ook niet in de directe omgeving van het plangebied voor en kunnen worden uitgesloten.

Muurbloem is een kritische soort welke geen geschikte standplaatsen heeft in het plangebied en is uitgesloten.

De overige soortgroepen worden hierna beschreven: **vogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten en vissen.**

4.2.3 Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het projectgebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. De grote gele kwikstaart is waargenomen langs de beek, en deze soort heeft een jaarrond beschermd nest. Daarnaast komt de steenuil veel in de regio voor en zijn mogelijk nesten aanwezig in boomholtes.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is waargenomen tijdens het terreinbezoek (zie Figuur 4.2).

Figuur 4.2. Grote gele kwikstaart op de oever van de Kwistbeek.

De waarneming van de grote gele kwikstaart is niet verrassend, de soort komt veel voor in de omgeving en de Kwistbeek is op veel locaties geschikt voor de soort. De soort broedt in Nederland graag langs snel stromende, maar ook zwak stromende beken in nissen van muren en onder boomwortels. De waargenomen grote gele kwikstaart verbleef rondom een stenen stuw waar mogelijk een nest aanwezig is (zie Figuur 4.3).

Figuur 4.3. Locatie van de waargenomen grote gele kwikstaart. Inzet: foto van het biotoop met de stuw.
Bron ondergrond: Qgis.

Daarnaast zijn veel locaties langs de beek geschikt voor een mogelijke broedlocatie. De geschikte biotopen zijn weergegeven in Figuur 4.4.

Figuur 4.4. Geschikt leefgebied van de grote gele kwikstaart langs de Kwistbeek.

In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van het voorgenomen beekherstelproject in het plangebied op eventueel aanwezige grote gele kwikstaarten uiteen gezet worden.

Steenuil

In het plangebied kunnen mogelijk steenuilen voorkomen. In de omgeving van het plangebied komt de soort veel voor. Langs de beek zijn bomen met grote holtes aanwezig, maar geen van deze hollen bevatte duidelijke sporen of waren optimaal voor steenuil. Wanneer duidelijk is welke bomen dienen te wijken voor het project, dienen deze op aanwezige nesten te worden beoordeeld.

4.2.4 Zoogdieren

Bever

In het plangebied zijn op meerdere locaties beversporen aangetroffen. Het betreft mogelijke verblijfplaatsen, knaagsporen en passages. Figuur 4.5 geeft een overzicht weer van de gevonden sporen en mogelijke verblijfplaatsen.

Figuur 4.5. Overzicht beversporen in de buurt van Baarlo. Bron ondergrond: Qgis.

Een totaal overzicht van het habitat van de bever is te zien in Figuur 4.6.

Figuur 4.6. Habitat van de bever in het plangebied. Bron ondergrond: Qgis.

In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van het voorgenomen beekherstelproject in het plangebied op aanwezige bevers uiteen gezet worden.

Eekhoorn

Langs de Kwistbeek zijn geen bolvormige nesten van eekhoorns aangetroffen. Wel is een aantal boomholtes aangetroffen welke nader onderzocht zullen worden op vleermuizen. Indien deze in gebruik zijn door een eekhoorn, worden deze meegenomen in de mitigatie / compensatieopgave. Specifiek nader onderzoek naar eekhoorn wordt niet zinvol geacht aangezien het biotoop van de eekhoorn slechts langs de beek zal worden beïnvloed.

Steenmarter

Langs de Kwistbeek zijn geen sporen aangetroffen welke duiden op de aanwezigheid van steenmarters. Wel zijn sporen gevonden van vos en wasbeerhond. De steenmarter komt hoogstwaarschijnlijk wel voor in de omgeving, maar verblijfplaatsen zijn langs de oevers niet aangetroffen en daarnaast onwaarschijnlijk. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn uitgesloten.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen acht soorten vleermuizen voor. Langs de Kwistbeek zijn daarbij enkele bomen waargenomen waar mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie Figuur 4.7).

Figuur 4.7. Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen langs de Kwistbeek.

Naast mogelijke verblijfplaatsen worden beken ook gebruikt als vliegroutes en zijn vliegroutes langs en over de gehele Kwistbeek mogelijk. Ook foerageergebied voor soorten als watervleermuis, franjestaart en dwergvleermuizen is hoogstwaarschijnlijk aanwezig.

Kasteelpark Baarlo ('t Kempke)

Onder de noordzijde van 't Kempke (langs de Maasstraat) stroomt de Kwistbeek via een duiker onder het park door. De kwistbeek komt aan de noordwestzijde weer boven de grond. De aanwezige oude bomen op de kwistbeek bevatten kieren en gaten welke geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende vleermuizen. Ook maken de bomen deel uit van een bosschage welke mogelijk gebruikt kan worden als vliegroute en foerageergebied.

In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van het voorgenomen beekherstelproject in het plangebied op mogelijk vliegroutes, foerageergebied en beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen uiteen gezet worden.

Wild zwijn

Het wild zwijn komt in de omgeving van het plangebied sporadisch voor. Sporen van het wild zwijn zijn aangetroffen langs landbouwgrond op de locatie in Figuur 4.8.

Figuur 4.8. Aangetroffen sporen van het wild zwijn in het plangebied.

In Hoofdstuk 5 zullen de vervolgstappen en de gevolgen van het voorgenomen beekherstelproject in het plangebied op aanwezige wilde zwijnen uiteen gezet worden

4.2.5 Amfibieën

De alpenwatersalamander komt uit de bureaustudie naar voren. Echter, in de afgelopen vijf jaar is slechts eenmaal een alpenwatersalamander ingevoerd in de NDFF. Aangezien hier ook ecologische gegevens vanuit het waterschap in zijn verwerkt en de beek zelf geen geschikte voortplantingslocatie van alpenwatersalamander bevat, kan voortplantingsbiotoop worden uitgesloten. Door de lage waarschijnlijkheid dat alpenwatersalamander in het gebied voorkomt kunnen ook effecten op winterbiotoop worden uitgesloten, aangezien de toekomstige situatie hier zal verbeteren.

Ook de rugstreeppad komt naar voren uit de bureaustudie. De rugstreeppad is slechts eenmaal waargenomen in de afgelopen 5 jaar op circa 2,5 kilometer afstand, ten zuiden van de bosbeek. Rugstreeppadden worden op grote afstand gehoord, maar zijn nooit waargenomen. Effecten op rugstreeppad kunnen worden uitgesloten.

4.2.6 Reptielen

De hazelworm komt naar voren uit de bureaustudie. Vanwege de grootte van het onderzoekgebied is een zoekopdracht van grote omvang uitgevoerd. Dit ook om een beeld te krijgen van de verspreiding in de omgeving van het plangebied. De hazelworm komt voor in omliggende gebieden, zie Figuur 4.9.

Figuur 4.9. Voorkomen van hazelworm (groene stippen) ver buiten het plangebied (rood omkaderd). Bron: NDFF 2013-2018.

Effecten op de hazelworm kunnen worden uitgesloten, omdat het onwaarschijnlijk is dat de soort in het plangebied voorkomt op basis van de gegevens uit de NDFF van de afgelopen 5 jaar.

Ook de levendbarende hagedis komt naar voren uit de bureaustudie. Ook de levendbarende hagedis is nooit eerder in de buurt van het plangebied waargenomen (zie Figuur 4.9).

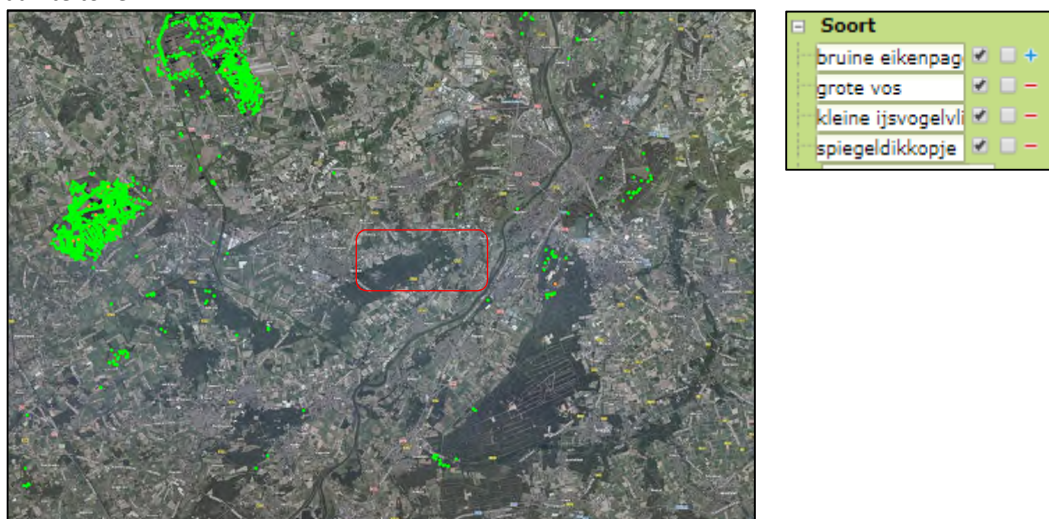

Figuur 4.9. Voorkomen van de levendbarende hagedis (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omkaderd). Bron: NDFF, 2013-2018.

Wellicht komen reptielen hier niet voor doordat de beek door landbouwkundig habitat loopt en de beboste delen veelal geïsoleerd om de beek heen zijn gelegen. Het plangebied is daarnaast slechts op enkele delen geschikt voor de levendbarende hagedis, en ook deze biotopen zijn versnipperd door het plangebied heen gelegen. Aangezien veel gegevens bekend zijn in de omgeving van de Kwistbeek en deze soorten hier niet eerder zijn waargenomen wordt nader onderzoek als zinloos beschouwd. Daarnaast heeft het voornemen geen ruimtebeslag als gevolg en zijn effecten op reptielen, indien al aanwezig, van zeer kleine aard. Effecten op reptielen kunnen worden uitgesloten.

4.2.7 Insecten – dagvlinders

Uit de bureaustudie komen de bruine eikenpage, grote vos, kleine ijsvogelvlinder en het spiegeldikkopje naar voren. Alle soorten komen in de omgeving van het plangebied sporadisch voor. Langs de Kwistbeek is geen geschikt biotoop aanwezig voor de ei-afzet van deze soorten. Figuur 4.10 toont het voorkomen van alle vier de soorten, ten opzichte van het plangebied. Hier is gekozen voor een groot zoekgebied om de essentiële leefgebieden van vlinders in de omgeving aan te tonen.

Figuur 4.10. Voorkomen van de vier beschermde vlindersoorten (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omkaderd). Bron: NDFF, 2013 – 2018.

De verspreidingsgebieden van deze soorten zijn elders gelegen en mogelijk kunnen de soorten sporadisch in het plangebied worden waargenomen. Effecten op deze soorten kunnen echter worden uitgesloten.

4.2.8 Insecten – libellen

Uit de bureaustudie komen de gewone bronlibel en rivierrombout naar voren. Het habitat van de rivierrombout zijn rivieren en brede wateren waar zand of slib wordt afgezet. In de Kwistbeek is geen sprake van geschikt habitat voor deze soort. Rivierrombout is uitgesloten.

De gewone bronlibel wordt op circa zes kilometer afstand ten oosten van het plangebied waargenomen. De oevers van de Kwistbeek zijn over het algemeen te steil voor deze soort om zich voort te planten. Aangezien de gewone bronlibel zeer zeldzaam is, maar wel de mogelijkheid heeft om het plangebied te bereiken, kan het beekherstelproject mogelijk een bijdrage leveren aan de geschiktheid voor libellen. In hoofdstuk 5 zullen mogelijke ingrepen worden voorgesteld om de beek geschikter te maken voor libellen. Negatieve effecten op beschermde libellen kunnen worden uitgesloten, omdat de Kwistbeek ongeschikt is voor biotoop kritische soorten.

4.2.9 Vissen

Uit de bureaustudie komen de beekprik en elrits naar voren. Door de zeer steile stuwen is migratie stroomopwaarts onmogelijk. De vissen uit de bureaustudie zijn in de omgeving (Maas),

maar niet in de Kwistbeek zelf, waargenomen. Verder stroomopwaarts was de beek daarnaast droog gevallen. Op enkele locaties zijn wel bempjes waargenomen, maar geen grote vis. Effecten op beschermde vissoorten kunnen worden uitgesloten. Wel kan de beek vis passeerbaar worden gemaakt in de toekomst, indien mogelijk.

4.2.10 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

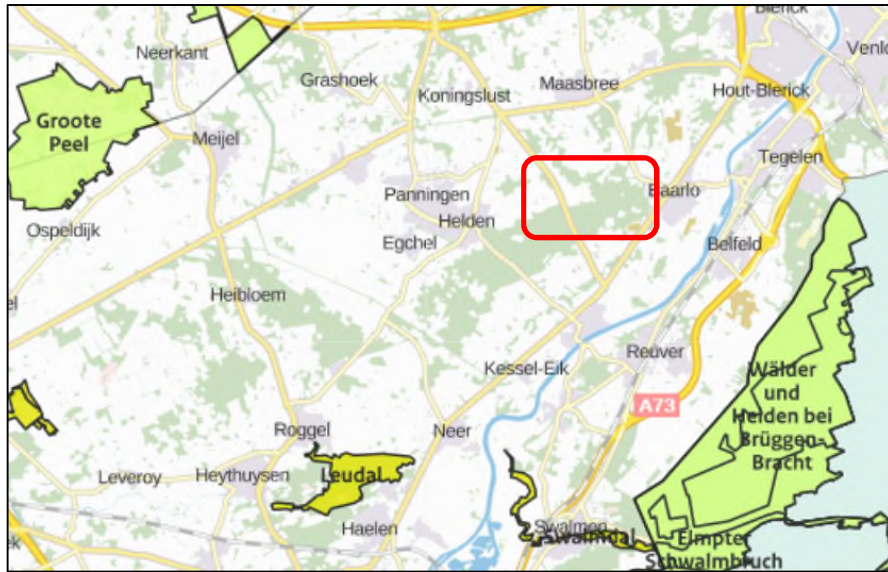
Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogel met jaarrond beschermd nest Grote gele kwikstaart Steenuil	Artikel 3.1 // Artikel 3.5	Nog onduidelijk	Grote gele kwikstaart waargenomen en hoge waarschijnlijk van aanwezige nesten. Steenuil kan mogelijk in grote boomholtes broeden.
Zoogdieren Bever	Artikel 3.5	Ja	Twee burchten aangetroffen en veel verse sporen van bevers.
Zoogdieren Eekhoorn	Artikel 3.10	Waarschijnlijk	Mogelijk foerageergebied aanwezig, boomholtes kunnen mogelijk gebruikt worden als nestlocatie.
Zoogdieren Steenmarter	Artikel 3.10	Waarschijnlijk	Steenmarter heeft mogelijk foerageergebied in het plangebied, maar verblijfplaatsen zijn uitgesloten.
Zoogdieren Vleermuizen	Artikel 3.5	Nog onduidelijk	Enkele geschikte bomen langs het water waar mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn. Ook mogelijke vliegroutes en foerageergebied aanwezig.
Zoogdieren Wild zwijn	Artikel 3.10	Ja, sporadisch	Enkel sporen gevonden in meest noordelijke deel van het plangebied.

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt niet in beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Wälder und Heiden bei Brügggen Bracht' ligt op circa 7 kilometer afstand ten oosten van het projectgebied.

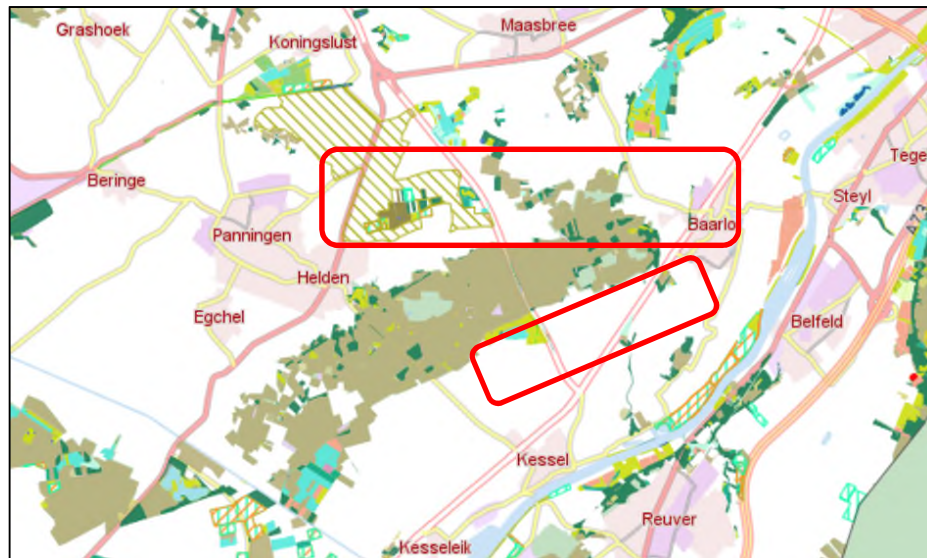

Figuur 4.11. Ligging van de Natura2000- gebieden 'Wälder und Heiden bei Brüggel-Bracht', 'Groote Peel' en 'Leudal' ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

Natuurnetwerk Nederland

In het projectgebied is deels NNN-gebied aanwezig. Aanwezige beheertypen zijn:

- N16.03 – Droog bos met productie
- N12.05 – Kruiden en faunarijke akker
- N15.02 – Dennen-, eiken- en beukenbos
- N14.02 – Hoog- en laagveenbos
- A01.02 – Akkerfaunagebied
- N14.03 – Haagbeuken- en essenbos
- A02.01 – Botanisch waardevol grasland
- N12.02 – Kruiden- en faunarijke grasland
- N16.04 – Vochtig bos met productie
- N14.01 – Rivier- en beekbegeleidend bos

Figuur 4.12. NNN-gebieden in en om de nabijheid van het projectgebied (rood omkaderd).

4.3.1 Bescherming van houtopstanden

Het projectgebied loopt deels door de bebouwde kom, en deels door gebied dat ligt buiten de bebouwde kom. Met het oog op de bescherming van houtopstanden is de daarvoor vastgestelde 'grens bebouwde kom houtopstanden' van belang, welke in de praktijk veelal samenvalt met de 'grens bebouwde kom Wegenwet'.

Voor bomen welke gekapt worden binnen de 'bebouwde kom houtopstanden', dient een kapvergunning te worden aangevraagd. Voor bomen welke gekapt worden buiten de 'bebouwde kom houtopstanden', dient een melding te worden gedaan bij de Provincie Limburg als bevoegd gezag, indien de bomen deel uitmaken van een houtopstand die voldoet aan criteria van omvang en samenstelling (bomenrij > 20 bomen, bos/boschage > 0,1 hectare). Enige overlap kan plaatsvinden met de spelregels van het NNN indien deze bestaat uit bos.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

De effecten op beschermde soorten als gevolg van het voornemen, worden per soortgroep getoetst. Enkel de soortgroep in Tabel 4.2 zijn relevant bevonden voor voorliggend plangebied. Derhalve wordt enkel op deze soortgroepen ingegaan:

- Algemeen voorkomende broedvogels;
- Vogels met een jaarrond beschermd nest;
- Zoogdieren.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

[Algemeen voorkomende broedvogels](#)

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie, lage struiken, bomen en langs de oever. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden of er dienen soortspecifieke maatregelen getroffen te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

---

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Grote gele kwikstaart (jaarrond beschermd nest)

Langs de Kwistbeek zijn verblijfplaatsen en potentiële nestgelegenheden aanwezig voor de grote gele kwikstaart (een vogel met een jaarrond beschermd nest). Dit is van toepassing op de deelgebieden zoals aangegeven in Figuur 4.4. Indien vaste verblijfplaatsen aanwezig blijken te zijn en deze worden zonder meer aangetast door de werkzaamheden, is dit in overtreding met de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Hiervoor is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig.

Het gebruik van de Kwistbeek door de grote gele kwikstaart wordt inzichtelijk gemaakt door het uitvoeren van nader onderzoek (volgens het protocol en op de juiste tijdstippen). Om die reden is nader onderzoek naar gebruik van de Kwistbeek als vaste broedplaatsen door grote gele kwikstaart noodzakelijk.

Nader onderzoek grote gele kwikstaart

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, **is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van de Kwistbeek in de daarvoor aangewezen biotopen (Figuur 4.4)**. Dit dient onderzocht te worden door de geschikte locaties te inspecteren gedurende de broedperiode. De optimale periode voor het onderzoek is 1 april – 15 juli. Binnen deze periode dienen minimaal 2 bezoeken, met tussenpozen, aan het gebied gebracht te worden.

De (potentiele) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Ontheffing aanvragen

Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn dan dient een ontheffingsprocedure doorlopen te worden. Daadwerkelijke verblijfplaatsen mogen niet zonder ontheffing en maatregelen aangetast worden. Een dergelijke procedure kan enkel doorlopen worden als volgens het geldende protocol onderzoek is gedaan.

De werkzaamheden aan de biotopen waar eventuele verblijfplaatsen in zitten, kunnen enkel uitgevoerd worden indien hiervoor een ontheffing Wet natuurbescherming is verleend door de Provincie Limburg. Bij een ontheffingsaanvraag wordt door het bevoegd gezag getoetst of de soort niet onnodig wordt geschaad en of er voldoende maatregelen getroffen worden. Wanneer het bevoegd gezag akkoord is met de werkwijze omtrent de werkzaamheden en de grote gele kwikstaart, wordt een ontheffing (vaak onder voorwaarden) verleend. Een dergelijke procedure neemt circa 20 weken in beslag. Daarboven op geldt een periode van zes weken dat de ontheffing ter inzage ligt (en waarin bezwaar gemaakt kan worden).

Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Wanneer verblijfplaatsen aangetast worden bij de werkzaamheden, dienen alternatieve tijdelijk verblijfplaatsen in de nabijheid te worden aangeboden. Afhankelijk van de aantallen, moeten meerdere alternatieven aangeboden worden.

Gewenningstijd

Ook is er bij het aanbieden van alternatieve verblijfsplaatsen sprake van een gewenningstijd. Dat is de tijd dat de oorspronkelijke verblijfplaats én de alternatief aangeboden voorzieningen tegelijkertijd in het gebied aanwezig zijn. Vogels hebben namelijk de tijd nodig om aan nieuwe

verblijfplaatsen te wennen. In geval van de grote gele kwikstaart moeten de alternatieve nestkasten bij voorkeur minimaal drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden (en het daarbij verwijderen van de verblijfplaatsen) aanwezig zijn.

Gebruikelijk is om de alternatieve voorzieningen na afloop van het onderzoek aan te bieden in de omgeving van het plangebied, aangezien dan bekend is of – en hoeveel voorzieningen aangeboden moeten worden.

Ook voor de grote gele kwikstaart geldt dat in gebruik zijnde nesten niet mogen worden verstoord of aangetast.

Steenuil (jaarrond beschermd nest)

Langs de Kwistbeek zijn enkele bomen waargenomen welke grote holtes bevatten. Deze holtes zijn geschikt voor de steenuil en kunnen in gebruik worden genomen. Wanneer bekend is welke bomen moeten wijken voor het voornemen, zullen de bomen met holtes worden onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Bij deze controle zal ook worden beoordeeld of een steenuil één van de bomen kan broeden. Indien een boom dient te worden gekapt, welke voorzien is van een geschikte boomholte, dient nader onderzoek te worden ingezet.

5.2.2 Zoogdieren

Bever

Op twee locaties in het plangebied zijn verse sporen aangetroffen van de bever. Op deze locaties is ook een burcht aanwezig. Om te mogen werken in het leefgebied van de bever is een ontheffing noodzakelijk. De bever, de burcht, het foerageergebied en daarmee het leefgebied valt onder de bescherming van de Wet natuurbescherming (Artikel 3.5).

Nader onderzoek

Om mogelijke effecten op essentieel leefgebied van de bever inzichtelijk te maken, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd. Sporen van bevers zijn gemakkelijk te herkennen aan knaagsporen op bomen, dammen en markeerlocaties. Wanneer sporen van bevers aanwezig zijn, dient te worden achterhaald waar de burcht (vaste verblijfplaats) van de bevers aanwezig is. De burcht en het essentiële leefgebied van de bever is beschermd. Voor het aantasten of verstoren van het essentiële leefgebied van de bever is een ontheffing nodig.

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is **inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van de Kwistbeek in de daarvoor aangewezen biotopen, voor de bever (Figuur 4.6)**. Dit dient onderzocht te worden door de geschikte terreinen te inspecteren op de aanwezigheid van bevers. De optimale periode voor het onderzoek is maart en april. Binnen deze periode dienen minimaal 2 bezoeken, met tussenpozen, aan het gebied gebracht te worden.

De (potentiele) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Vervolgstappen

Om te mogen werken in het leefgebied van de bever is een ontheffing noodzakelijk. Een dergelijke procedure neemt circa 20 weken in beslag. Daarboven op komt een periode van zes weken waarin de ontheffing ter inzage ligt en waarin bezwaar gemaakt kan worden.

Eekhoorn

De eekhoorn heeft mogelijk een leefgebied binnen het projectgebied. Enkel boomholtes kunnen geschikt zijn als verblijfplaats, aangezien geen bolvormige eekhoornnesten zijn waargenomen tijdens het terreinbezoek. Een nadere inspectie naar boomholtes zal plaatsvinden wanneer bekend is welke bomen zullen verdwijnen.

Vleermuizen

Beschermde verblijfplaatsen

In het plangebied zijn verschillende bomen waargenomen waar holtes en kieren aanwezig zijn. Deze holtes kunnen door vleermuizen worden gebruikt als verblijfplaats. Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.5) en staan vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrictlijn. In de bomen in het projectgebied is niet zonder nader onderzoek uit te sluiten of deze gebruikt worden als verblijfplaatsen door vleermuizen. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen en deze worden gekapt, verliezen de bomen hun functie voor de vleermuizen. Een dergelijke aantasting, verstoring en vernietiging is in strijd met de Wet natuurbescherming (artikel 3.5, lid 4).

Vliegrouete/foerageergebied

Langs bomen, hoge vegetatie en over de beek in het projectgebied zijn vliegroutes en foerageergebieden aanwezig. De omgeving van de Kwistbeek is erg variabel en op locaties waar vliegroutes en foerageergebied aanwezig kan zijn, zijn voldoende alternatieven aanwezig en blijft mogelijk essentieel leefgebied bestaan. Daarnaast wordt de beek mogelijk als vliegroute gebruikt. De beek krijgt een nieuwe indeling, maar verdwijnt niet. Om deze reden en de alternatieven in de omgeving zijn effecten op vliegroutes en foerageergebieden niet te verwachten.

Nader onderzoek vleermuizen

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, **is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van bomen met holtes**. Dit dient onderzocht te worden aan de hand van het meest recente vleermuisprotocol uit 2017.

De (potentiele) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Wanneer de te kappen bomen inzichtelijk zijn gemaakt, kunnen deze worden gecontroleerd op mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen.

Ontheffing aanvragen

Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen dan dient een ontheffingsprocedure doorlopen te worden. Daadwerkelijke verblijfplaatsen mogen niet zonder ontheffing en maatregelen aangetast worden. Een dergelijke procedure kan enkel doorlopen worden als volgens het geldende vleermuisprotocol onderzoek (2017) is gedaan.

De werkzaamheden aan de beek en het kappen van bomen waar eventuele vleermuisverblijfplaatsen in zitten, kunnen enkel uitgevoerd worden indien hiervoor een ontheffing Wet natuurbescherming is verleend door de Provincie Limburg. Bij een ontheffingsaanvraag wordt door het bevoegd gezag getoetst of de soort niet onnodig wordt

geschaad en of er voldoende maatregelen getroffen worden. Wanneer het bevoegd gezag akkoord is met de werkwijze omtrent de sloop en vleermuizen, wordt een ontheffing (vaak onder voorwaarden) verleend. Een dergelijke procedure neemt circa 20 weken in beslag. Daarboven op komt een periode van zes weken waarin de ontheffing ter inzage ligt en waarin bezwaar gemaakt kan worden.

Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast worden bij de sloop of kap van bomen, dienen alternatieve (tijdelijke) verblijfplaatsen in de nabijheid te worden aangeboden. Afhankelijk van de functie van de verblijfplaats, moeten verschillende alternatieven aangeboden worden (zo is een alternatieve kraamverblijf anders van aard dan een alternatief zomerverblijf).

Gewenningstijd

Ook is er sprake van een gewenningstijd. Dat is de tijd dat de oorspronkelijke verblijfplaats en de alternatief aangeboden voorzieningen tegelijkertijd in het gebied aanwezig moeten zijn. Dit kan oplopen van drie tot zes maanden gewenningstijd. Vaak gelden enkel de actieve maanden van vleermuizen (april-oktober) als gewenningstijd.

Normaliter worden de alternatieve voorzieningen na afloop van het vleermuisonderzoek aangeboden, aangezien dan bekend is of/ welke en hoeveel voorzieningen aangeboden moeten worden. Afhankelijk van de planning van het voornemen kan hier tijdens het nader onderzoek een schatting van gemaakt worden en kunnen kasten indien gewenst ook parallel aan het nader onderzoek worden opgehangen.

Wild zwijn

Loopsporten zijn gevonden in het projectgebied van het wild zwijn. Echter, het wild zwijn leeft in beboste gebieden en zorgt op veel locaties voor overlast op landbouwgronden. De sporen zijn aangetroffen langs een ingezaaide akker en het vermoeden is dan ook dat de zwijnen hier niet gewenst zijn. De omliggende bosrijke gebieden zijn habitat voor de soort, maar aangezien de beek niet verdwijnt en het leefgebied slechts op kleine schaal zal worden beïnvloed voor het wild zwijn, zijn effecten uitgesloten.

5.2.3 Vissen

Beschermde vissoorten worden in de Kwistbeek niet verwacht. Wel kunnen soorten als biermpje en kleine modderkruiper aanwezig zijn in de beek. Deze soorten vallen onder de zorgplicht en gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met aanwezige vissen. Dit kan al gedaan worden door de stroming tijdens de werkzaamheden niet te onderbreken en gefaseerd te werken.

5.2.4 Insecten

Kansen voor libellen

Libellen zijn watergebonden insecten welke veel voorkomen langs stromende beken. De ei-afzet van deze dieren vindt daarbij in het water plaats en de larven klimmen op het land, wanneer zij groot genoeg zijn. Een aantal elementen is daarbij van belang. Namelijk de kwaliteit van het water, onderwatervegetatie, oeverbegroeiing en het verloop van de oever. Sommige soorten larven gebruiken planten als rietstengels om uit het water te komen, andere soorten hebben een afzet van zand en slib nodig.

Langs de Kwistbeek zijn de oevers veelal steil en is weinig onderwatervegetatie en oeverbegroeiing waargenomen. Mogelijk is het gemaaid, maar een optimaal biotoop is niet waargenomen in het plangebied. In het planvoornemen ligt mogelijk een kans om het voor deze dieren, maar ook andere soorten insecten, planten en vogels geschikt te maken. Het creëren van een ruime meander met langzaam opgaande oevers is gemakkelijk te realiseren. Daarnaast kan gedacht worden aan een nevengeul met langzaam stromend water waar de natuur meer zijn gang kan gaan, zonder dat het de waterstroming beïnvloed. Op brede meanders en nevengeulen kan zich een opgaande oevervegetatie ontwikkelen welke op deze wijze optimaal wordt voor libellen. Met een aantal bijzondere soorten in de omgeving van het plangebied, zoals de gewone bronlibel, is het advies dat hier aandacht aan wordt besteed.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op 7 kilometer afstand van het projectgebied het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt. Het Natura 2000-gebied 'Wälder und Heiden bei Brügggen Bracht' ligt buiten het invloedsgebied van het project wat betreft vermessing en verzuring, verdroging of geluid- en lichtverstoring. Vanwege de afstand, de ontwikkeling ter verbetering van de kwaliteit van de beek in het projectgebied, de ligging van stedelijke gebied in de omgeving en daardoor de afscherming worden geen effecten op soorten, habitats van soorten of habitattypen in het Natura 2000-gebied verwacht. Er is geen effect op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en daarom is er geen aanleiding om te verwachten dat er op Natura 2000-gebieden op grotere afstand nog effecten zullen optreden. Een vervolgonderzoek vanuit de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich NNN binnen het projectgebied. Voor een NNN-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNN-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Bij voorliggend voornemen zijn er in het projectgebied wezenlijke kenmerken en waarden aanwezig in de vorm van de natuurbeheertypen:

- N16.03 – Droog bos met productie
- N12.05 – Kruiden en faunarijke akker
- N15.02 – Dennen-, eiken- en beukenbos
- N14.02 – Hoog- en laagveenbos
- A01.02 – Akkerfaunagebied
- N14.03 – Haagbeuken- en essenbos
- A02.01 – Botanisch waardevol grasland
- N12.02 – Kruiden- en faunarijke grasland
- N16.04 – Vochtig bos met productie

- N14.01 – Rivier- en beekbegeleidend bos

In de plannen dient rekening te worden gehouden met toetsing op de mogelijke aantastingen van de wezenlijke waarden en kenmerken van aanwezige natuurbeheertypen. Bij een waarschijnlijke aantasting dienen vervolgstappen genomen te worden die in lijn zijn met de Spelregels van het Natuurnetwerk Nederland. De Spelregels omvatten het beleidskader voor het compensatiebeginsel, NNN-saldobenadering en herbegrenzing NNN. Zonder deze vervolgstappen kan niet met zekerheid gesteld worden dat het natuurbeleid van het NNN de uitvoering van het plan niet belemmert. Belemmering van het plan vanuit NNN-beleid wordt niet verwacht, omdat ruimtebeslag niet aan de orde is. Enkel kunnen mogelijk natuurbeheertypen kleiner worden, ten gunste van een nieuw- of al aanwezig natuurbeheertype. Beheertypen kunnen bijvoorbeeld in omvang afnemen bij het creëren van een nieuw beekprofiel. Ook kunnen veranderingen in hydrologie mogelijke effecten hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van de beek. In de planvorming dient hier echter wel rekening mee te worden gehouden, zodat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet worden aangetast.

5.3.3 Bescherming van houtopstanden

Wanneer duidelijk is of bomen gekapt dienen te worden zal duidelijk worden welke compensatieregelingen van toepassing zijn. De aanwezige houtopstanden vallen daarbij mogelijk in NNN gebied, of buiten de bebouwde kom houtopstanden en onder de Wet natuurbescherming.

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kosten E., H., Limpens, H. Bouman & J. Reinhold, 2011. Vleermuisvriendelijk bouwen. Handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker. Zoogdierverseniging & Tauw.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Overig:

NDFP

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.telme.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.naturalis.nl

www.vivara.nl

www.telme.nl

www.vlindernet.nl

www.libellennet.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
  - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
  - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
  - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
  - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
  - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
  - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
  - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam	
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster	
	geelbuikvuurpad		otter	
	heikikker		bever	
	kamsalamander		hazelmuis	
	knoflookpad		lynx	
	rugstreeppad		noordse woelmuis	
	vroedmeesterpad		wilde kat	
	poelkikker		wolf	
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis	
	apollovlinder		bechsteins vleermuis	
	boszandoog		bosvleermuis	
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis	
	grote vuurvlinder		franjestart	
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis	
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis	
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus	
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis	
	Kevers		brede geelrandwaterroofkever	ingekorven vleermuis
gestreepte waterroofkever			kleine dwergvleermuis	
juchtleerkever			kleine hoefijzerneus	
vermiljoenkever			laatvlieger	
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis	
	bronslibel		mopsvleermuis	
	gaffellibel		noordse vleermuis	
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis	
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis	
	rivierrombout		watervleermuis	
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis	
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart		Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad			Bulrug, gewone vinvis
	gladde slang			bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis			gestreepte dolfijn
	zandhagedis			gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos			gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts			grijze dolfijn
	kleine vlotvaren			kleine zwaardwalvis
Vissen	steur			narwal
	houting			orka
Weekdieren	bataafse stroommossel	tuimelaar		
	platte schijfhoren	witflankdolfijn, witsnuitdolfijn		
Zaadplanten	liggende raket	noordse vinvis, potvis		
	drijvende waterweegbree	butskop		
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis	dwergvinvis		
	kruiend moerasscherm	griend, witte dolfijn		
		spitsdolfijn van gray		

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimpernelblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimpernelblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
Veenhooibeestje	Molmuis		
Veldparelmoervlinder	Ondergrondse woelmuis*		
Zilveren maan	Ree*		
Reptielen	Adder	Rosse woelmuis*	
	Hazelworm	Steenmarter	
	Levendbarende hagedis	Tweekleurige bosspitsmuis*	
	Ringslang	Veldmuis*	
Libellen	Beekkrombout	Veldspitsmuis*	
	Bosbeekjuffer	Vos*	
	Donkere waterjuffer	Waterspitsmuis	
	Gevlekte glanslibel	Wezel**	
	Gewone bronlibel	Wild zwijn	
	Hoogveenglanslibel	Woelrat*	
	Kempense heidelibel	Vliegend hert	
	Speerwaterjuffer		
		Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw pazelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjgentiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel E worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel E. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g	

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habitotypen

Geen vergunning nodig
 Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag

Oordeel bevoegd gezag

Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant

Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/habitat van soort of habitatype(n)

HABITATTOETS

Verslechteringstoets

Fase effectenanalyse project sec. mitigatie moet worden meegenomen
 Verdiepingsslag Voortoets

Passende beoordeling

Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
 Verdiepingsslag Voortoets

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect?**

nee

Vergunning wordt verleend

nee

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect?**

Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen

ja

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?**

maar zeker niet significant

ja

nee

Weigering vergunning

en mogelijk significant negatief effect

ja

ADC-TOETS

ADC-toets

Fase: Alternatieven analyse

Fase: Belangen analyse

Fase: Compensatie analyse

Oordeel bevoegd gezag

Voldoet aan ADC criteria

Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen

Voldoet niet aan ADC criteria

Weigering vergunning

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 20606920
E. arjan.vanbeek@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.